

Slovné hodnotenie pod lupou

V súčasnosti všetci prechádzame náročným obdobím, ktoré sa podpisuje aj pod dennodenný zápas s učením v domácom prostredí, či ide o žiaka, rodiča alebo učiteľa. Na uľahčenie tejto mimoriadnej situácie vydalo Ministerstvo školstva usmernenie na hodnotenie žiakov, ktoré vychádza zo snahy zabezpečiť spravodlivé hodnotenie každého žiaka v jedinečnosti podmienok. Hodnotenie žiakov v tejto situácii by teda nemalo prebiehať známokovaním, ale **slovným hodnotením, spätnou väzbou**, ktoré môže byť priebežné aj záverečné.

Možno vás to ako učiteľa poteší, lebo ho už vo svojej praxi úspešne používate, alebo aj naopak – je to zrazu niečo, na čo ste neboli zvyknutí a musíte teraz k tomu rýchlo zaujať postoj a nájsť spôsob, ako také hodnotenie robiť. V tomto článku sme sa snažili zhrnúť tie najdôležitejšie zásady, vytvoriť konkrétne príklady a pripojiť k tomu aj pohľad, ktorý vychádza z nášho odborného zázemia a tiež z našich skúseností pri práci s deťmi, učiteľmi, aj rodičmi. Myslíme si, že začať využívať slovné hodnotenie v praxi je určitý proces, ktorý vyžaduje jednak osobné stotožnenie sa s týmto spôsobom hodnotenia a taktiež dostatok času, odhodlania a učenia sa, ako ho robiť tak, aby bolo pre žiaka skutočne prospešné. Preto by sme boli radi, keby sa to pre učiteľov nestalo tlakom, ale príležitosťou, ako možno skúsiť niečo nové 😊.

Dôležité!

Možno vás to prekvapí, ale slovné "hodnotenie", ktoré odporúča humanistická psychológia (C. Rogers, Maslow, Rosenberg, Landreth, Axline) vlastne **nemá byť hodnotením** (v zmysle - učiteľ zhodnotí výkon žiaka). Má byť buď sebareflexiou ("sebahodnotením") žiaka alebo reflexiou, popisom vnímania zo strany učiteľa k žiakovi. V tomto článku vychádzame z princípov na človeka centrovaneho prístupu humanistickej psychológie a pod slovným hodnotením chápeme skôr slovnú reflexiu, spätnú väzbu, nie hodnotenie. Nakoľko je však tento pojem v oblasti pedagogiky zaužívaný, budeme sa snažiť prepájať ho s našim pohľadom.

Slovnému hodnoteniu, ako je vo všeobecnosti chápané, je oproti klasickému hodnoteniu pripisované odborníkmi aj samotnými učiteľmi **viacero pozitív**, hovorí sa o jeho prínose pre žiakov, vzdelávací proces, aj pre dobrú spoluprácu školy s rodinou.

K jeho výhodám patrí:

- ponúka širšiu škálu hodnotenia ako číselná klasifikácia od 1 do 5 - poskytuje tak možnosť slovne charakterizovať celkovú prácu žiaka, nielen jej výsledok, čím ponúka komplexnú informáciu o práci žiaka (snaha, príprava, aktivita žiaka a poskytuje ďalšie informácie, ktoré známka necháva v anonymite),
- dáva možnosť posudzovať žiaka individuálne bez porovnania s úrovňou iných žiakov,
- zachytáva pokroky v práci - zachytáva pokrok žiaka, nápravu predchádzajúcich chýb, zlepšenie v určitých činnostiach vzhľadom na možnosti žiaka, čo je zvlášť dôležité pri žiakoch s problémami v učení, slovné hodnotenie tak umožňuje zažiť úspech i slabšie prosievajúcim žiakom, čo je nesmierne dôležité práve pre ich podporu, sebaúctu, motiváciu,

- pomáha zameriavať pozornosť na vlastnú učebnú činnosť žiaka, napomáha rozvoju vnútornej motivácie, posilňuje učenie sa pre seba, nie pre známky, posilňuje spoluzodpovednosť žiaka,
- podnecuje bližšiu spoluprácu medzi učiteľom a žiakom,
- je povzbudivé, pretože kladie dôraz na pozitívne hodnotenie toho, čo žiak zvládol, a to, čo ešte nevie, sa namiesto kritiky alebo výčítiek dozvie formou odporúčaní,
- nestresuje žiaka v momentálnom neúspechu, ale jeho prácu reguluje, umožňuje iný pohľad na prácu s chybou,
- okrem obsiahnutia toho, ako bol žiak úspešný a čo zvládol, ale i toho, prečo sa mu to podarilo, alebo nepodarilo, poskytuje vodítka k náprave, a tým často posilňuje nádej na zmenu,
- v súvislosti s celkovým iným prístupom k žiakovi môže mať význam a napomôcť pri odstraňovaní výchovných problémov vyplývajúcich z podceňovania alebo preceňovania vlastných síl žiaka, zo straty dôvery a sebadôvery, a predovšetkým zo straty osobnej motivácie pri dlhodobo nepriaznivej klasifikácii,
- odstraňuje súťaživosť založenú na porovnávaní sa žiakov navzájom a na vytváraní poradia podľa úspešnosti - kde je riziko, že na jednej strane môže u niekoho zbytočne vyvolávať pocit menejcennosti a na druhej strane zase prehnanú predstavu o vlastnej úspešnosti,
- napomáha dôležitému cieľu vzdelávania - hodnoteniu vlastnej práce,
- dáva prirodzenú príležitosť k prelínaniu výchovy a vzdelávania,
- je spätnou väzbou aj pre samotného učiteľa, prináša mu informáciu o potrebách žiaka, napovedá mu, čo má robiť ďalej, na čo je vhodné zamerať výuku,
- rodičom poskytuje viac konkrétnejších informácií o žiakovi, okrem hodnotenia sa rodičia dozvedajú aj o jeho špecifických schopnostiach, ktoré je potrebné rozvíjať, o spôsoboch nápravy nedostatkov, o pozitívnych zmenách, ktoré by klasifikácia len ťažko zaznamenala,
- vytvára tak väčší priestor pre spoluprácu rodičov so školou, pre spoločný záujem o žiaka a jeho zdravý vývin.

Na druhej strane, slovné hodnotenie **kladie na učiteľa isté nároky** - je náročnejšie na čas, vyžaduje hlbšie poznanie žiaka, jeho zdrojov či limitov i pedagogických zručností akými sú oceňovanie, facilitujúce (podporujúce) výroky, či reflektovanie emócií a významu.

Okrem záverečného hodnotenia je pre žiaka kľúčové najmä **priebehné hodnotenie**, ktoré má mať podobu konštruktívnej spätnej väzby, ktorá dáva podporu žiakom v učení, pôsobí motivačne, pomenúva chyby, navrhuje postup pri ich odstraňovaní a má individualizovaný charakter.

Spätná väzba je pre žiaka pomôckou na jeho ceste poznaním. Keď robíme čokoľvek, dostávať spätnú väzbu k priebehu alebo výsledku tejto činnosti je dôležité. Závisí od toho úspešnosť činnosti. Je to informácia, ktorá udáva ďalší smer nejakej činnosti alebo správania.

Zažitá skúsenosť z praxe

Keď som ako učiteľ začínal, s nadšením som písal žiakom komentáre do písomiek a prác (*Skvelééé! Šikulka! Podarilo sa ti. Ideeeš!! Nevzdávaj sa.*). Neskôr som každému žiakovi napísal nejaké to hodnotenie na 2-3 vety a nakoniec aj záverečné slovné hodnotenia k vysvedčeniu na A4 s fotkami a citátmi. Niekoľko nocí som nespal a s vyčerpaním odovzdával ešte z tlačiarne horúce slovné hodnotenia. Napísal som ich ako učiteľ matiky za svojej praxe stovky. Takmer nikto mi nikdy neodpísal, nepoďakoval. Sklamanie. A tak som sa snažil! A potom prišiel prerod a pochopenie, že žiak nepotrebuje moje "hodnotenie". Potrebuje ma, aby som počúval, keď sa mu rozvádzajú rodičia, porozumenie jeho hnevu po bitke na veľkej prestávke, vyjadrenie mojej frustrácie, keď opakovane nepočúvol inštrukciu. Potrebuje vzťah tu a teraz. A tak som namiesto veľkých hrdinských činov začal žiť tu a teraz s mojím a jeho prežívaním. A tak aj reagujem na jeho projekty za seba a zároveň so spätnou väzbou, čo vnímam. Som zvedavý viac na to, ako je spokojný on sám, ako veci robí, čo mu bráni využiť svoj potenciál, ako nemá motiváciu a chuť robiť veci. A tak sa stovky hodín trávenia nad žiakmi premenili na momenty strávené so žiakmi. Na konci školského roka som si namiesto rozdávania vysvedčení a kvetín sadol s ôsmakmi do kruhu, rozbalil veľký papier takmer cez celú triedu, doniesol balík fixiek a voskoviek, pustil ich obľúbenú hudbu, ktorú si vybrali a zadal inštrukciu: *"Máte pred sebou čistý papier - tento školský rok. Naplňte ho tým, čo pre vás znamenal. Môžete seba nakresliť ako strom a znázorniť, čo sa vám podarilo, čo vám dávalo zmysel a čo by ste potrebovali alebo chceli zlepšiť."*

DÔLEŽITÉ ZÁSADY PRI SLOVNOM HODNOTENÍ:

- ★ **získať dostatok objektívnych informácií** o žiakovi (napr. či ide o žiaka s nadaním, žiaka so zdravotným znevýhodnením, postihnutím, zo sociálne znevýhodneného prostredia,...) pre uplatnenie individuálneho prístupu
- ★ **celkový duch hodnotenia by mal byť stimulujúci, pozitívny** (pozitívny náhľad motivuje viac, pre učenie je dôležitý pozitívny pocit) – na začiatku pomenovať, čo sa žiakovi podarilo, čo zvládol, v čom bol úspešný, oceniť jeho úsilie, snahu, všimnúť si jeho silné stránky, až potom prejsť k nedostatkom, problémom - o týchto skutočnostiach sa zmieňovať taktne a citlivo, nájsť niečo pozitívne aj v oblasti, kde sa mu nedarilo
- ★ **malo by byť jasné, zrozumiteľné** pre dieťa aj rodičov
- ★ **vyhýbať sa frázam, nepoužívať výrazy z oblasti klasifikácie** (výborný, veľmi dobrý, dobrý, dostatočný a nedostatočný), pod ktorými si žiak dokáže predstaviť málo o svojej práci (nepodávajú mu obraz o tom prečo, a čo tak učiteľ hodnotí)
- ★ **malo by byť konkrétne**, popisné, lebo ak žiak obdrží nekonkrétne výroky (“uč sa viacej, nabudúce sa viac snaž, buď precíznejší”), nedozvie sa, ako presne má zlepšovať a zdokonaľovať svoju prácu
- ★ **nehodnotiť osobu a vlastnosti žiaka** (v zmysle “nálepky”: šikovný - nešikovný, trpezlivý - netrpezlivý), ale jeho činnosť, postup, výsledky, správanie (“trpezlivo na tom pracuješ...”).
- ★ **používať popisné vyjadrovanie, a nie posudzujúci jazyk**, v rámci neho:
 1. popisujeme **to, čo vnímame**, zároveň to vzťahujeme ku kritériám, ktoré boli stanovené pre danú prácu alebo platia všeobecne (Např. „Vidím, že všetky písmenká majú správny sklon a ležia na linajke.“)
 2. **poukazujeme na pokrok**, tj. v čom sa žiak oproti poslednému výkonu zlepšil. Poskytujeme mu bezprostrednú spätnú väzbu o tom, čo urobil, za akých okolností, aké úsilie pritom musel vyvinúť. Např. „Na začiatku všetkých viet si už napísal veľké písmená.“
 3. pomocou empatie sa snažíme **popísať pocity, ktoré žiak prežíva**. Např. „Máš asi radosť, že toto učivo máš už precvičené a dokázal si ho pri cvičení správne použiť.“
- ★ **vyhýbať sa záporným formuláciám a rozkazovaciemu spôsobu**:
 - ak niečo u žiaka nie je v poriadku, čosi mu chýba alebo má niečo málo precvičené, vyjadríme to *ako potrebu*: „potrebuješ docvičiť...“, bolo by dobré, keby si ..., pomohlo by ti, keby si...”
 - nepoužívajme slová typu “nevieš ..., nemáš..., nedokážeš..., nemôžeš...” a pod., pretože nepôsobia konštruktívne. Vhodnejšie je používať *výrazy naznačujúce, že žiakov výkon sa môže za istých okolností zmeniť*: “zatiaľ nevieš a zároveň..., momentálne sa ti ešte nedarí...”
- ★ **poskytovať pozitívnu spätnú väzbu formou popisného vyjadrenia** (podarilo sa ti to, zvládla si, ...), ak chceme dať najavo, že sme si vedomí úsilia, dobrého postupu, výsledku nejakej činnosti, chceme druhého povzbudiť, aby pokračoval v určitej činnosti, správaní, **namiesto pochvaly**, ktorá môže predstavovať pri slovnom hodnotení riziko. Spätná väzba umožňuje zameranie na činnosť samotnú, popis prináša dieťaťu oporné body a umožňuje mu uvedomiť si, čo bolo pri danej činnosti dôležité (urýchľuje učenie), zároveň posilňuje výkon viac než pochvala.

RIZIKÁ POCHVALY:

- **posilňuje sa skôr vonkajšia motivácia pre učenie než vnútorná** - deti sa učia urobiť niečo pre niekoho a **nemusia sa naučiť vidieť hodnotu v učení samotnom**; pochvala môže fungovať ako známka - stáva sa cieľom žiakovho snaženia (žiak sa učí pre pochvalu a nie pre nové poznatky)
- **zovšeobecňujúce pochvaly sa môžu stať nálepkami**, ktoré môžu dieťa zaväzovať („šikulka, slniečko, vzorná žiačka“), podobne sú rizikom aj negatívne “nálepky” dieťaťa
- **vyjadrenia, ktoré sa týkajú našej spokojnosti, môžu viesť k závislosti na hodnotení autority** (“Chválím Ťa, že si sa zlepšil v matematike”, “To si mi urobil radosť!”), namiesto toho je vhodnejšie: “Matematika ti ide s väčšou ľahkosťou, zdá sa, že ťa niekedy aj baví, pri odčítaní sa už nemýliš.”)
- **slovné spojenia vyjadrujúce náš osobný názor alebo postoj**, ako napr. “som spokojná..., mám z teba radosť..., potešil si ma...”, síce vychádzajú z pozitívneho vzťahu k žiakovi, ale v určitej forme môžu byť rizikové, pretože nechceme učiť žiaka konať správne preto, aby sa nám zapáčil

- ★ **alternatívou k pochvalám je okrem spätnej väzby aj OCENENIE**, ktoré umožňuje vyjadriť nielen to, že sme si niečo pozitívne všimli, ale aj pozitívne emócie a náš pozitívny vzťah k druhému, vedie k posilňovaniu sebaúcty dieťaťa
 - slovné spojenia (a vyjadrenie vlastností prídavným menom): “si šikovný..., si usilovný..., si dobrý...”, môžeme nahradiť vhodnejšími: “počínaš si šikovne..., pracuješ usilovne ..., dokážeš dobre...” (v zmysle nie aký si, skôr ako niečo robíš),
 - ak vidíme žiaka ako zodpovedného, môžeme to popísať podľa pozorovateľného správania: “Zadávané úlohy si mal v poriadku, nestalo sa, že by si nedodrжал, na čom sme sa dohodli...”,
 - ak chceme hovoriť o pocitoch (radosti, hrdosti, spokojnosti), hovorme o pocitoch druhej strany - dieťaťa, ak ich vnímame priamo pri jeho činnosti alebo vo výsledku jeho činnosti: “*vidím, že si sa do toho so záujmom pustil*”, “*vyzerá to, že ťa to baví*”, “máš asi veľkú radosť, že už poznáš všetky písmenká”, “zo slohu cítim tvoje nadšenie...únavu...smútok”
 - osobnejší vzťah k dieťaťu môžeme namiesto pochvaly vyjadriť aj spôsobom: “Vďaka za tvoju ochotu pomôcť.....uľahčilo nám to spoločnú prácu v triede”, “cením si, že sa nevzdávaš, aj keď je to ťažké...”
- ★ **reflektovať proces žiaka pri práci - jeho prežívanie, postoje, osobný vklad, úsilie (reflexia významu a emócií)** – zameriavame sa tým na dieťa samotné (nehodnotiacim spôsobom), nielen na výsledok činnosti, vnášame do toho vzťahovú rovinu, posilňujeme sebaúctu a sebareguláciu
- ★ **oceňovať aj priebežné úsilie**, čo je viac motivujúce než konečné ocenenie úspechu
- ★ **neporovnávať žiakov navzájom**, porovnávať dieťa so sebou samým, jeho individuálny vývin, hľadať zlepšenia oproti minulým dňom a týždňom
- ★ dôležité je tiež **vytvárať priestor k sebahodnoteniu**, žiak by mal mať možnosť, aby sa k práci vyjadril následne aj sám- ako sa mu pracovalo, čo sa mu darilo, nedarilo... (umožňuje sa tým sebaopoznanie pri vlastnej práci, rozvíja sa iniciatíva, vnútorná motivácia a kompetencia žiaka, sebaúcta)
- ★ v súvislosti s nedostatkami je okrem pomenovania problémových miest dôležité **poukázat’ na možnosti a príležitosti na rozvoj, napredovanie**:
 - *môžeme ich sformulovať ako úlohy, odporúčania pre budúcnosť*: „Bude potrebné sa ešte venovať násobilke, slovnej zásobe... Potrebuješ si zlepšiť, docvičiť... Ešte ti robí problémy... Našou

spoločnou úlohou na ďalší mesiac bude...“.”Pri ďalšom podobnom cvičení skús na to myslieť...”
“Bolo by dobré, užitočné..”.

- *môžeme naznačiť konkrétne kroky*, čo žiak môže robiť, na čo sa má zamerať, sústrediť
- *ponúknime námety, čo s problémami robiť*: “Možno by Tvojmu čítaniu pomohlo, keby si čítal každý deň krátku rozprávku mladšej sestričky.” “Pomáha skôr častejšie kratšie precvičovanie (napr. dvakrát za poobedie 5 minút), ako si za to sadnúť raz za dva-tri dni na dlhší čas.”
- keď dieťaťu odporúčame niečo zlepšiť, je dobré uviesť aj *odôvodnenie*. Keď chápeme význam, zmysel niečoho, ľahšie to prijmemo za svoje a je väčšia šanca, že to aj urobíme.

Zhrnutie

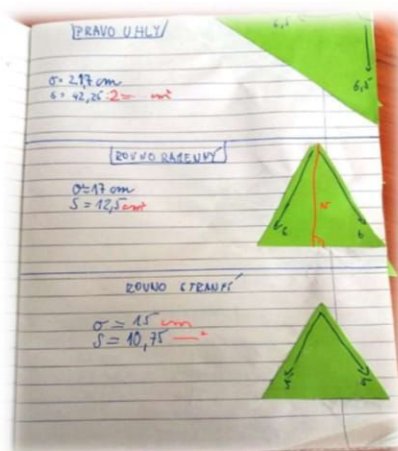

Humanistická psychológia formuluje slovné „hodnotenie“ ako kombináciu sebareflexie (sebahodnotenia) žiaka, spätnej väzby učiteľa v kontexte ich vzťahu. Učiteľ môže slovne reagovať buď na výsledok alebo proces práce žiaka (emócie, význam práce). Azda najdôležitejšie však je budovanie vzťahu, v ktorom je dieťa pre učiteľa vždy hodnotné, nezávisle od výsledku a procesu. Ak učiteľ reaguje iba na výsledok, je to veľké ochudobnenie ich rastu a interakcie.

Na konkrétnych úlohách žiakov uvedieme niekoľko príkladov, ako je možné slovne hodnotiť a akým spôsobom by na to mohli reagovať rôzne typy žiakov. Odporúčame využívať popis, reflexiu významu a emócií, sebahodnotenie žiaka a podnety k ďalšiemu rozvoju. Zároveň si myslíme, že akýkoľvek spôsob si už ako učiteľ vyberiete, dôležitý je pri tom najmä váš vzťah k žiakom, ktorý si budujete počas celého školského roka a každá vaša snaha odovzdať im to najlepšie, čo viete, aby ste im pomohli na ich ceste vedomostného, ale aj osobnostného rozvoja. Prajeme vám, aby ste pre svojich žiakov boli nielen tým človekom, ktorý hodnotí a ukazuje smer, ale aj tým, kto má na nich skutočný vplyv a dokáže byť ich trpezlivým sprievodcom na ich vlastnej ceste poznávania.

1. Domáca úloha z matematiky (8.ročník)

Zadanie: Vytvorte, vystrihnite si a popíšte tri typy trojuholníkov a následne meraním vypočítajte ich obsah a obvod.

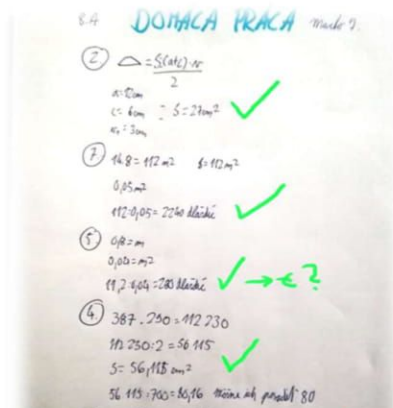

Typ hodnotenia	Ukážka hodnotenia učiteľa	Ako môže uvažovať žiak
HODNOTENIE		
Známka <i>Žiak dostáva informácie, kde sa nachádza na stupnici 1 - 5. Nemá konkrétnu informáciu, čo to znamená.</i>	2	“Dvojka, a to už prečo?”
Slovo <i>Žiak počuje, že úloha je veľmi dobrá, ale nakoľko dobre pozná, že je to len prepis číslí, nedostáva hlbší odkaz.</i>	Veľmi dobre	“No hej.”
Percentá <i>Informácia, na aký počet percent úlohu urobil. Nevie, za čo konkrétne mal stiahnuté percentá. Je to presnejšie hodnotenie, ale stále prevažne mechanické.</i>	76 %	“A to už prečo tak málo? Ved’ to mám dobre.” “Tak málo, to mi pokazí priemer.”
Slovné hodnotenie <i>Stručné zhodnotenie vlastnými slovami. Žiak dostáva nejakú spätnú väzbu, nemusí byť ale jasné, aký je jej cieľ.</i>	väčšinou dobré výsledky, ale bez postupov a zápisu	“Ale ved’ výsledky sú dôležité.”
REAKCIE ZAMERANÉ NA ÚLOHU		
Popis	V úlohe si spravil farebné zobrazenie jednotlivých	“Tú časť so zobrazením som mal dobre, aj obvody, ani

<i>Žiak dostáva jasný popis toho, čo úloha obsahuje, ako splnil stanovené kritéria. Je to vecný popis, čo učiteľ vidí v úlohe, čo mu tam chýba.</i>	trojuholníkov s údajom veľkosti dvoch strán a názvom. Pri dvoch obvodoch si napísal veličinu. Všetky obvody máš vypočítané správne. Obsah je správny pri rovnoramennom a rovnostrannom. Chýba zápis a výpočet.	<i>neviem, ako som sa v tom jednom pomýlil, ešte, že učiteľka videla, že tie dva mám správne.“</i>
REAKCIE ZAMERANÉ NA PROCES A DIEŤA		
Reflexia významu <i>Porozumenie jeho zámerom a postojom, informácia o tom, čo si učiteľ všimol na úrovni významu jeho projektu. Posilnenie sebaúcty, ocenenie.</i>	Zdá sa, že si v úlohe k obrazcom napísal v rýchlosti výsledky, lebo to dobre poznáš. Máš to názorné a správne zobrazené.	<i>“Hej robil som to rýchlo, nechcelo sa mi s tým zaoberať.” “Uznávam, veľa som tomu nedal... Ale som rád, že vie, že to viem” “Úplne som na to zabudol, robil som to tesne pred hodinou”</i>
Reflexia emócie <i>Porozumenie jeho prežívaniu priamo pri činnosti alebo zachytenie emócie vo výsledku činnosti. Posilnenie sebaúcty, ocenenie.</i>	Zrejme si so sebou spokojný, že sa ti úloha podarila.	<i>“Som spokojný, viem to.” “Viem to, len tá jedna chyba...”</i>
Sebareflexia žiaka <i>Ako sa mi pracovalo? Čo som vedel, čo sa mi nedarilo? Ako som spokojný so svojou prácou?</i>	Vypracoval som to pomerne rýchlo, stačilo mi to vystrihnúť, nalepiť a výpočty boli otázkou 5 min. a hodenie do kalkulačky, keďže som vedel postup. Prišlo mi to celkom ľahké.	Žiak získava náhľad na svoju prácu. Učiteľ získava vhl'ad, na čo žiak kladie dôraz, ako pracoval. Následne môže učiteľ zamerať spätnú väzbu na to, čo si žiak nevšimol alebo neuvedomil
Podnety k ďalšiemu rozvoju <i>Učiteľ poskytuje žiakovi spätnú väzbu smerom k ďalšej práci, formuluje vlastné očakávania.</i>	Nabudúce sa zameraj na zápis a postup, aby som videl/a, aký máš spôsob výpočtu. Pred odovzdaním si skontroluj aj veličiny.	<i>“No dobre, asi by som to tam mal naozaj dať, aj keď mne to príde jasné. Tie veličiny mi unikli.”</i>

2. Domáca práca z matematiky (8.ročník)

Vypočítajte príklady podľa zadania úloh aj so stručným postupom a uvedením jednotky pri výsledku.

Typ hodnotenia	Ukážka hodnotenia učiteľa	Ako môže uvažovať žiak
HODNOTENIE		
známka Žiak dostáva informácie, kde sa nachádza na stupnici 1 - 5. Nemá konkrétnu informáciu, čo to znamená	1*	"Som najlepší." "Ďalšia jednotka do počtu." "Som rád."
Slovo Žiak počuje, že úloha je výborná, ale nakoľko dobre pozná, že je to len prepis číslice, nedostáva hlbší odkaz.	výborne	"Som výborný, inak to ani nemôže byť." "To bola ľahká úloha, veď dostal jednotku aj ten najhorší žiak."
Percentá Informácia, na aký počet percent úlohu urobil. Nevie, za čo konkrétne mal stiahnuté percentá. Je to presnejšie hodnotenie, ale stále prevažne mechanické.	100 %	"Je to pre mňa hračka dať to na sto percent." "Som stopercentný!"
Slovné hodnotenie Stručné zhodnotenie vlastnými slovami. Žiak dostáva nejakú spätnú väzbu, nemusí byť ale jasné, aký je jej cieľ.	Výborne! Bez chyby!	"To som už toľkokrát počul:)" "Iné som ani nečakal."
REAKCIE ZAMERANÉ NA ÚLOHU		

Popis <i>Žiak dostáva jasný popis toho, čo úloha obsahuje, ako splnil stanovené kritéria. Je to vecný popis, čo učiteľ vidí v úlohe, čo mu tam chýba.</i>	Prehľadne zapísané, bez škrtancov a opráv, vypočítané so správnym výsledkom, stručné, jasné, prehľadné.	<i>“Hm, ...nejako som sa ani veľmi nesnažil na to, čo si všetko učiteľ všimol, je to asi môj štýl práce.”</i>
REAKCIE ZAMERANÉ NA PROCES A DIEŤA		
Reflexia významu <i>Porozumenie jeho zámerom a postojom, informácia o tom, čo si učiteľ všimol na úrovni významu jeho projektu. Posilnenie sebaúcty, ocenenie.</i>	Zdá sa, že Ti výpočty už idú ľahko.	<i>“Áno, áno, to určite.” “Našťastie už áno, som rád, že si to všimla 😊.”</i>
Reflexia emócie	Možno máš aj radosť, že sa Ti to podarilo napísať takmer celé bez chybičky a tvoje úsilie sa zúročilo.	<i>"No to som rád, lebo som sa na tom natrápil a je fakt, že si už dávam dobrý pozor, aby som sa nepomýlil." "Všimla si, že som urobil pokrok."</i>
Sebareflexia žiaka <i>Ako sa mi pracovalo? Čo som vedel, čo sa mi nedarilo? Ako som spokojný so svojou prácou?</i>	Najskôr ma tieto zadania nebavili, nevedel som si predstaviť, na čo mi to bude. No potom som si uvedomil, že sa mi to môže niekedy zísť.	Žiak získava náhľad na svoju prácu.
Podnety k ďalšiemu rozvoju <i>Učiteľ poskytuje žiakovi spätnú väzbu smerom k ďalšej práci, formuluje vlastné očakávania.</i>	Martin, v budúcnosti si pokojne vyber príklady, ktoré Ti prídu zaujímavé a podnetné, nemusíš všetko počítat', ak si si istý postupmi. Prípadne by si mohol skúsiť viac pracovať na bonusových úlohách v zadaní.	<i>“No, úprimne mi vyhovuje počítat' to, čo viem dobre a mám za to hneď jednotku. Nemám veľkú motiváciu robiť tie ťažšie úlohy, ale ako... môžem to inokedy skúsiť.”</i>

3. Projekt dejepis (6.ročník)

Zadanie: Spracujte vo forme projektu vlastnou rukou bez počítača projekt na tému Rímska ríša. Vyberte si niečo, čo vás zaujíma, popíšte to a vložte aj vhodnú ilustráciu. Hodnotí sa kvalita obsahu, forma a dodržanie inštrukcií.

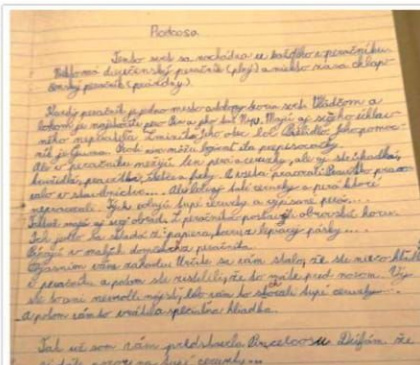

Typ hodnotenia	Ukážka hodnotenia učiteľa	Ako môže uvažovať žiak
HODNOTENIE		
známka Žiak dostáva informácie, kde sa nachádza na stupnici 1 - 5. Nemá konkrétnu informáciu, čo to znamená.	3	“Hm, zase trojka...myslel som si, že to vytiahnem na dvojku. Mama asi nebude spokojná.” “Ale, môže byť, kým nemám štvorky...”
Slovo Žiak počuje, že úloha je dobrá, ale nakoľko dobre pozná, že je to len prepis číslice, nedostáva hlbší odkaz.	dobre	“Tak to mi stačí, nemusím patriť k tým bifľošom...” “Dobre - môže byť.” “Prečo iba dobre?!”
Percentá Informácia, na aký počet percent úlohu urobil. Nevie, za čo konkrétne mal stiahnuté percentá. Je to presnejšie hodnotenie, ale stále prevažne mechanické.	55%	“Som presne v strede, ani dobrý, ani zlý.” “Nechápem, mám celú úlohu, aj obrázok, aj načas som to odovzdal.”
Slovné hodnotenie Stručné zhodnotenie vlastnými slovami. Žiak dostáva nejakú spätnú väzbu, nemusí byť ale jasné, aký je jej cieľ	Mohlo to byť aj lepšie, dá sa to nabadúce lepšie a úhladnejšie pripraviť a premyslieť, dať si záležať viac na úprave.	“Ale veď mne sa to zdalo dosť dobré...” “Stále mi pripomínajú tú úpravu...aj tak budem vždy škriabať ako kocúr...” “Ako to myslí, že lepšie pripraviť a premyslieť? Strávil som nad tým skoro 2 hodiny.”

REAKCIE ZAMERANÉ NA ÚLOHU		
Popis <i>Žiak dostáva jasný popis toho, čo úloha obsahuje, ako splnil stanovené kritéria. Je to vecný popis, čo učiteľ vidí v úlohe, čo mu tam chýba.</i>	V projekte si sa zamerával na školstvo. Vybral si niekoľko základných informácií. Názov si prepojil s posledným odstavcom, záverečným citátom a obrázkom. Chýba úvod a rozvinutie témy. V texte je niekoľko gramatických chýb.	<i>“Vyzerá to, že som tam dal, čo bolo treba. Asi som to ešte s tým textom mohol dotiahnuť, ale už sa mi nechcelo.”</i> <i>“Až na tú gramatiku to moc neskritizovala, videla, že som sa aj snažil.”</i>
REAKCIE ZAMERANÉ NA PROCES A DIEŤA		
Reflexia významu <i>Porozumenie jeho zámerom a postojom, informácia o tom, čo si učiteľ všimol na úrovni významu jeho projektu. Posilnenie sebaúcty, ocenenie.</i>	Zdá sa, že si venoval veľa času detailom ako je obrázok, rímske čísla v texte, obhorenie papiera, aby to pôsobilo staroveko. Vybral si si tému, ktorá je pre teba asi dôležitá, zdá sa, že ťa to zaujalo.	<i>“No konečne si niekto všimol niečo iné ako gramatické chyby!”</i> <i>“Hej, najviac ma bavil na tom ten dizajn.”</i> <i>“No to hej, s niektorými učiteľmi je to ťažké...”</i>
Reflexia emócie <i>Porozumenie jeho prežívaniu priamo pri činnosti alebo zachytenie emócie vo výsledku činnosti. Posilnenie sebaúcty, ocenenie.</i>	Možno si mal aj radosť, že si zachytil to, čo sa ti zdalo najzaujímavejšie a že si vyjadril projektom tú náročnosť práce žiakov v tých časoch, ale možno i dnes:)	<i>“Hej, konečne som mohol napísať o tom, že žiaci to majú ťažké!”</i> <i>“No, neviem, či som mal radosť, skôr mi z toho bolo aj smutno. Nepáči sa mi, keď niekto používa päste...”</i>
Sebareflexia žiaka <i>Posilnenie schopnosti vhľadu, sebaregulácie, vnútornej motivácie, posilnenie sebaúcty a kompetencie.</i>	Ako sa ti pracovalo? Čo si vedel, čo sa ti nedarilo? Ako si spokojný so svojou prácou?	<i>“Snažil som sa urobiť to čo najlepšie, písmo nie je moja silná stránka, obrázok som dlho hľadal a vystrihoval.”</i>
Podnety k ďalšiemu rozvoju <i>Učiteľ poskytuje žiakovi spätnú väzbu a podporu smerom k ďalšej práci, formuluje vlastné očakávania.</i>	Nabudúce sa pokús tému viac rozvinúť a zameraj sa na gramatiku. Možno by ti pomohlo, keby sa na gramatiku s tebou niekto pozrel a spolu by ste si prešli chyby.	<i>“No to je pravda, ja tam proste tie chyby nikdy nevidím.”</i> <i>“No, ale dúfam, že v budúcnosti aj tak budem písať v počítači a tam sa mi to samo opraví.”</i>

4. Slohová práca (5.ročník)

Zadanie: Napíšte fantazijný príbeh o vašej obľúbenej rozprávkovej alebo vymyslenej postave.

Typ hodnotenia	Ukážka hodnotenia učiteľa	Ako môže uvažovať žiak
HODNOTENIE		
známka Žiak dostáva informácie, kde sa nachádza na stupnici 1 - 5. Nemá konkrétnu informáciu, čo to znamená	3	„Mám trojku. To je nič moc, nato, ako som sa snažil. Aj spolužiak mal trojku, a to mu pomáhala sestra.“
Slovo Žiak počuje, že úloha je dobrá, ale nakoľko dobre pozná, že je to len prepis číslíce, nedostáva hlbší odkaz.	dobre	„Som taký priemerný.“
Percentá Informácia, na aký počet percent úlohu urobil. Nevie, za čo konkrétne mal stiahnuté percentá. Je to presnejšie hodnotenie, ale stále prevažne mechanické.	50%	„A čo z toho bolo na 50%?“
Slovné hodnotenie Stručné zhodnotenie vlastnými slovami. Žiak dostáva nejakú spätnú väzbu, nemusí byť ale jasné, aký je jej cieľ.	Zaujímavý, originálny sloh, gramatická stránka má ešte dosť nedostatkov. Čo mi tam však chýbalo, bolo, že bol príliš stručný a nevyužil si potenciál, ktorý v sebe mal. Stručne si sa držal inštrukcie, čo je škoda. V príbehu máš veľa postáv, ktorým si pridelil nejakú úlohu v príbehu. Má to pointu a myšlienku.	„No, tá gramatika....Ale som rád, že učiteľka vníma môj sloh ako zaujímavý.“
REAKCIE ZAMERANÉ NA ÚLOHU		

Popis <i>Žiak dostáva jasný popis toho, čo úloha obsahuje, ako splnil stanovené kritéria. Je to vecný popis, čo učiteľ vidí v úlohe, čo mu tam chýba.</i>	V tvojom slohu je úvod, jadro, pointa, záver, rozvíjaš detailnejšie svoju myšlienku a udržiavaš dejovú líniu. Vnášaš tam svoj osobný zážitok, pohľad, snažíš sa tým upútať čitateľa. V texte vidím chýbajúce dĺžne, niektoré písmená nie sú zreteľné, niektoré slová sú veľmi blízko seba.	<i>„Aha, toľko si tam toho všimla tá učiteľka....Asi viem celkom písať slohy. Aha, na tie písmená si musím dať pozor, ani som si nevšimol, že sú blízko seba.“</i>
REAKCIE ZAMERANÉ NA PROCES A DIEŤA		
Reflexia významu <i>Porozumenie jeho zámerom a postojom, informácia o tom, čo si učiteľ všimol na úrovni významu jeho projektu. Posilnenie sebaúcty, ocenenie.</i>	Z tvojho slohu vnímam, že si ho písal so záujmom, píšeš ho originálnym spôsobom, je pre teba dôležité, aby mal myšlienku, vtipnú pointu. Dokázal si tu narábať s metaforou tak, aby si tým vtiahol čítajúceho do fantastického sveta v peračníku.	<i>„To je dobrý pocit, že učiteľka vidí môj záujem, rozumie mi! Moje nápady a vtipnosť sú asi dôležité. Takže môj nápad dokázal upútať aj iných. Už sa teším, mám ďalšie nápady.“</i>
Reflexia emócie <i>Porozumenie jeho prežívaniu priamo pri činnosti alebo zachytenie emócie vo výsledku činnosti. Posilnenie sebaúcty, ocenenie.</i>	Zdá sa, že písanie slohu ťa celkom bavilo a vtiahlo, vnímam, že si ho písal s dávkou nadšenia a vtipu. Zaujalo ma, že si dokázal do príbehu vložiť drámu a zapojiť viaceré postavy z peračníka.	<i>„Hej, presne, veľmi ma to bavilo. Píšem slohy rád.“</i>
Sebareflexia žiaka <i>Posilnenie schopnosti vhladu, sebaregulácie, vnútornej motivácie, posilnenie sebaúcty a kompetencie.</i>	Ako sa ti pracovalo? Čo si vedel, čo sa ti nedarilo? Ako si spokojný so svojou prácou?	<i>“Hneď som mal nápad, tak som sa do toho pustil. Celkom ma to bavilo, aj to bolo vtipné. Niekedy som nevedel už pokračovať v myšlienke ďalej. Vedel som, že asi sú tam chyby, ale už sa mi to nechcelo hľadať.”</i>
Podnety k ďalšiemu rozvoju <i>Učiteľ poskytuje žiakovi spätnú väzbu a podporu smerom k ďalšej práci, formuluje vlastné očakávania.</i>	Odporúčam ti popracovať ešte na gramatickej stránke slohu, aby si potom čitateľ mohol užiť jeho umeleckú, štylistickú stránku bez rušivých prvkov. Mohol by si napríklad začať s tými dĺžkami, tie vieš ľahko skontrolovať a opraviť.	<i>„No, to mi nenapadlo, že to môže rušiť. Vlastne by som s tým aj chcel niečo urobiť. Keby som začal s dĺžkami, to by sa asi dalo.....“</i>

5. Perspektíva (7.ročník)

Zadanie: Využitím perspektívy nakreslite svoju ulicu alebo okolie domu.

Typ hodnotenia	Ukážka hodnotenia učiteľa	Ako môže uvažovať žiak
HODNOTENIE		
známka Žiak dostáva informácie, kde sa nachádza na stupnici 1 - 5. Nemá konkrétnu informáciu, čo to znamená	2-	“Dva mínus? Paráda. Je to v suchu.” “Čooo..., ved' som to urobil všetko ako chcela.”
Slovo Žiak počuje, že úloha je veľmi dobrá, ale nakoľko dobre pozná, že je to len prepis číslice, nedostáva hlbší odkaz.	Veľmi dobre	“Ja som spokojný” “Ja to kašlem.”
Percentá Informácia, na aký počet percent úlohu urobil. Nevie, za čo konkrétne mal stiahnuté percentá. Je to presnejšie hodnotenie, ale stále prevažne mechanické.	65 %	“Výborne, to mi úplne stačí, na vysvedčku bude pekná dvojka.” “Ach, to je málo.”
Slovné hodnotenie Stručné zhodnotenie vlastnými slovami. Žiak dostáva nejakú spätnú väzbu, nemusí byť ale jasná, aký je jej cieľ.	Slabšia dvojka	“To je ok.” “No super!”
REAKCIE ZAMERANÉ NA ÚLOHU		
Popis Žiak dostáva jasný popis toho, čo úloha obsahuje, ako splnil stanovené kritéria. Je to vecný popis, čo učiteľ vidí v úlohe, čo mu tam chýba.	V projekte si na zobrazenie použil rôzne farby, znázornil si zbiehanie v diaľke smerom do jedného bodu a dodržal si rovnobežnosť i presnosť úsečiek.	“No ved' som to robil aspoň trikrát, kým sa mi to podarilo, narobil som sa ako kôň.” “Som rád, že si to všimla.”

REAKCIE ZAMERANÉ NA PROCES A DIEŤA

Reflexia významu <i>Porozumenie jeho zámerom a postojom, informácia o tom, čo si učiteľ všimol na úrovni významu jeho projektu. Posilnenie sebaúcty, ocenenie.</i>	Projekt na mňa pôsobí, že si mu venoval čas. Mnohé zásady perspektívy sa ti podarilo dodržať a vidno, že už tomu začínaš rozumieť.	<i>“Aspoň že si to všimla, ale hej, celkom som to pochopil.”</i> <i>“Hej, veľmi mi na tom záležalo. Potrebujem ešte nejaké body do dvojky.”</i>
Reflexia emócie <i>Porozumenie jeho prežívaniu priamo pri činnosti alebo zachytenie emócie vo výsledku činnosti. Posilnenie sebaúcty, ocenenie.</i>	Možno aj teba potešilo si to vyskúšať a porozumieť na pohľad takej zložitej úlohe.	<i>“Vlastne ku koncu ma to aj začalo celkom baviť.”</i> <i>“Potešilo, aj ma to bavilo, preto som z toho sklamaný, že len tak málo bodov som dostal.”</i>
Sebareflexia žiaka <i>Ako sa mi pracovalo? Čo som vedel, čo sa mi nedarilo? Ako som spokojný so svojou prácou?</i>	Bol som s prácou veľmi spokojný, kreslil som to celý deň postupne, bol som si to aj vonku pozrieť a kreslil som to na lavičke pri dome.	<i>“Nech si nemyslí, že som to odflákol!”</i> <i>“Veľmi som sa snažil a stálo ma to kopec času. Kvôli tomu som nestihol urobiť poriadne matiku.”</i>
Podnety k ďalšiemu rozvoju <i>Učiteľ poskytuje žiakovi spätnú väzbu smerom k ďalšej práci, formuluje vlastné očakávania.</i>	Nabudúce sa zameraj na presnosť a perspektívu kolmíc a skús dať pozor na rozmazávanie čiernej, aby obrázok z estetickej stránky pôsobil čisto.	<i>“Pokúsím sa, bol som z toho veľmi unavený. Mám pocit, že to bol môj vrchol. Mne to stačí, aj tak nechcem byť žiaden architekt.”</i> <i>“Skúsím to urobiť lepšie. Teraz už viem ako na to.”</i>

1. Žiak neodovzdal úlohu - chémia, 9.ročník

Zadanie: Spracujte celý cyklus fotosyntézy (obrázok, popis schémy a význam v prírode)

Typ hodnotenia	Ukážka hodnotenia učiteľa	Ako môže uvažovať žiak
HODNOTENIE		
známka Žiak dostáva informácie, kde sa nachádza na stupnici 1 - 5. Nemá konkrétnu informáciu, čo to znamená	5	“ČOOOO!”
Slovo Žiak počuje, že úloha je nedostatočná, ale nakoľko dobre pozná, že je to len prepis číslice, nedostáva hlbší odkaz.	nedostatočne	“To neni fér!” “No a...” “To je jedno..., mňa tá škola aj tak nebaví.”
Percentá Informácia, na aký počet percent úlohu urobil. Nevie, za čo konkrétne mal stiahnuté percentá. Je to presnejšie hodnotenie, ale stále prevažne mechanické.	0 %	“Za čo to je? Už ani neviem.” “Viem, takéto úlohy ma nebavia.” “Hej, veď som bol vonku.”
Slovné hodnotenie Stručné zhodnotenie vlastnými slovami. Žiak dostáva nejakú spätnú väzbu, nemusí byť ale jasný, aký je jej cieľ.	Chýba mi Tvoja práca.	“Ja viem.” “Nechcelo sa mi, ani trochu.” “Neviem to.” “Nebaví ma to.” “Prečo si myslíš, že len chémia je najdôležitejšia na svete?”
REAKCIE ZAMERANÉ NA ÚLOHU		
Popis Žiak dostáva jasný popis toho, čo úloha obsahuje, ako splnil stanovené kritéria. Je to vecný popis,	Na úlohu si mal 4 dni. Úlohu som ti odposlala a videla som, že si ju čítal.	“Ja viem. Zabudol som.” “Informácie mi idú cez mamu, ja som o nej nevedel.” “Čítal, ale mám aj iný život ako len školu.”

čo učiteľ vidí v úlohe, čo mu tam chýba.		
REAKCIE ZAMERANÉ NA PROCES A DIEŤA		
Reflexia významu <i>Porozumenie jeho zámerom a postojom, informácia o tom, čo si učiteľ všimol na úrovni významu jeho projektu. Posilnenie sebaúcty, ocenenie.</i>	Neviem, čo sa stalo. Zvykneš mať všetky úlohy. Budem rada, keď mi to objasníš.	“Som rád, že sa ma na to pýta, lebo som v tom nevinne.” “Budem to ešte musieť riešiť...” “Aha, ju zaujíma môj názor? Trochu mi to týmto sťažuje.”
Reflexia emócie <i>Porozumenie jeho prežívaniu priamo pri činnosti alebo zachytenie emócie vo výsledku činnosti. Posilnenie sebaúcty, ocenenie.</i>	Viem si predstaviť, že nebudeš rád, že ti musím dať 0 percent.	“Som z toho veľmi v strese a aj nahnevaný.” “Mne je to jedno, nie je to prvýkrát.” “Aspoň vie, že mi to fakt nie je jedno.”
Sebareflexia žiaka <i>Ako sa mi pracovalo? Čo som vedel, čo sa mi nedarilo? Ako som spokojný so svojou prácou?</i>	Nevedel som o tom. iné dieťa: Zabudol som na to.	“Veľmi ma to mrzí.” “Vyfučalo mi to z hlavy.”
Podnety k ďalšiemu rozvoju <i>Učiteľ poskytuje žiakovi spätnú väzbu smerom k ďalšej práci, formuluje vlastné očakávania.</i>	“Je tu ešte možnosť, že keď mi to urobíš do pozajtra, zoberiem to do úvahy” Alebo možnosť zapojiť dieťa do riešenia: “Za úlohu ste mali.... Neodovzdal si to. Čo navrhuješ urobiť? Ako to chceš vyriešiť?”	“Som rád, že mi dala ešte šancu, hneď sa do toho pustím, budem musieť mamu viac kontrolovať.” “No zdá sa, že sa tomu nevyhnem, budem to musieť urobiť...”

Použité zdroje:

- Rogers, C. – Freiberg, J. 2020. Sloboda učiť sa. V tlači. Didaktis, 2020.
- Kolář, Z. 2009. Hodnocení žáku. Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2834-6.
- Kopřiva, P. a kol. 2008. Respektovat a být respektován. Spirála, 2008. ISBN 978-80-904030-0-0.
- Košťálová, H.-Miková, Š.-Stang, J. 2008. Školní hodnocení žáků a studentů se zaměřením na slovní hodnocení. Portál, 2008. ISBN 8073673142
- Košťálová, H.-Straková, J. a kol. 2008. Hodnocení: Důvěra, dialog, růst. SKAV, o.s., 2008. ISBN 978-80-254-2417-9
- Stará, J. a kol. 2006. Slovní hodnocení na 1. stupni ZŠ. Praha: Raabe, 2006. Nahlížet - nacházet. ISBN 808630728x.
- <https://pt.slideshare.net/ucimeprezivot/thomkova>
- <http://www.bellamos.sk/index.php?module=articles&id=728&language=1>
- <https://bellamos.edupage.org/text13/?eqa=dGV4dD10ZXh0JTJGdGV4dDEz>

Odporúčame tiež:

Články:

- <https://eduworld.sk/cd/marcela-kozejova-palkechova/6897/petra-fridrichova-slovne-hodnotenie-rozhovor>
- <https://babetko.rodinka.sk/starame-sa/detiska-skolaci/slovne-hodnotenie/>
- <https://eduworld.sk/cd/kornelia-durikova/7032/slovne-hodnotenie-ziakov--ako-by-malo-vyzerat>
- <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/1328/KDY-A-JAK-POUZIVAT-SLOVNI-HODNOCENI.html/>

Videá:

- <https://youtu.be/9ms5vViFZFQ>
- <https://www.youtube.com/watch?v=sl8lje7Mkuc>